

JOURNAL DU DÉPARTEMENT DE LA FRISE.

DAGBLAD VAN HET DEPARTEMENT VRIESLAND.

JEUDI, le 2 Septembre 1813. (No. 245.) DONDERDAG, den 2 September 1813.

INTERIEUR.

DÉPARTEMENT DE LA FRISE.
A. A. N. B. E. S. T. E. D. I. N. G.

Le baron de l'Empire, chevalier de la légion d'Honneur, préfet du département de la Frise, prévient les entrepreneurs des travaux publics, qu'il sera procédé le 10 septembre prochain, à 11 heures avant-midi, à l'hôtel de préfecture, suivant la forme et de la manière prescrite par l'arrêté du gouvernement du 19 ventose an 12, à l'adjudication provisoire; et le 24 septembre 1813 à l'adjudication définitive, sauf l'approbation ultérieure:

1re La réparation et entretien de la digue de réserve de Koudum, ses écluses et autres travaux, pour trois années consécutives, savoir: 1813—15; évaluée pour cette année à 7152 fr. 37 ct.

2e Idem de l'écluse et maison dite Molkwerumer Zyl; évaluée pour cette année à 5621 fr. 91 ct.

3e Idem de l'écluse dite Nieuwe Zyl; évaluée pour cette année à 12693 fr. 97 ct.

Ceux qui désireront concourir à cette adjudication, pourront prendre communication des devis et cahiers des charges au secrétariat-général de la préfecture, et obtenir des informations détaillées et locales auprès M. l'ingénieur-en-chef J. Peereboom Bz., comme aussi de la 1re et de la 2e partie auprès l'ingénieur S. Tierens, à Harlingen, et de la 3e partie auprès l'ingénieur cleve F. Baud, à Dockum.

Ils seront tenus de déposer leurs soumissions cachetées et écrites en double sur du papier timbré et non-timbré, au bureau de la préfecture, où elles seront reçues jusqu'au 9 septembre 1813, et l'ouverture se fera au jour indiqué en présence du conseil de préfecture, et de M. l'ingénieur-en-chef.

EXTRAIT DES CONDITIONS GÉNÉRALES.

L'entrepreneur sera tenu de commencer son entreprise de suite après l'ordre donné par l'ingénieur-en-chef. Le paiement se fera par mandat, au payeur du département.

Nul ne sera admis à soumissionner s'il n'est porteur d'un certificat de capacité et s'il ne fournit un cautionnement en immeubles, exempts d'hypothèques et situés dans ce département, ou dans les départements limitrophes.

Les frais d'affiches, timbre et enregistrement, extrait du devis et procès-verbal de la réception, seront à la charge de l'adjudicataire.

B INNENLANDSCHE BERIGTEN.

DÉPARTEMENT VRIESLAND.
A. A. N. B. E. S. T. E. D. I. N. G.

De Rijks-baron, ridder van het legioen van Eere, prefekt van het departement Vriesland, geeft te witten den aannemers van publieke werken, dat, op den 10 september eerstkomende, des voormiddags ten elf uren, aan het hôtel der prefektur, op de wijze, voorgeschreven bij het gouvernementa-besluit van den 19 ventose 11de jaar, provisioneel, op den 24sten daaraanvolgenden finaal, onder nadere approbation, zal worden aanbesteed:

1ste G. E. D. E. E. L. T. E.
De herstelling der defekten en het onderhoud van den Koudumer Slaperdijk, deszelfs sluizen en verdere werken, voor drie jaren, als: 1813—1815; voor dit jaar geschat op 7152 fr. 37 ct.

2de G. E. D. E. E. L. T. E.
Idem van de sluis en woning genaamd de Molkwerumer Zyl; voor dit jaar geschat op 5621 fr. 91 ct.

3de G. E. D. E. E. L. T. E.
Idem van de sluis genaamd de Nieuwe Zyl; voor dit jaar geschat op 12693 fr. 97 ct.

De gegadigden kunnen ter secretarj-generaal der prefektur de bestekken en calculative begrotingen nazien, en verdere plaatselijke onderrigting bekomen bij den heer ingénieur-en-chef J. Peereboom Bz., alhier, alsmede omtrent de eerste en tweede gedeelten, bij den ingénieur ord. S. Tierens, te Harlingen, en het 3de gedeelte bij den ingénieur-cleve F. Baud, te Dockum.

Zij zullen de biljetten van inschrijving (het een op schoon, het ander op gezegeld papier) aan het bureau van prefektur moeten inleveren, welke tot en met den 9 september 1813 zullen worden aangenomen, en zal de opening op den gestelden dag geschieden, in tegenwoordigheid van den raad van prefektur en den heer ingénieur-en-chef.

EXTRACT UIT DE GENERALE CONDITIEN.

De aannemer zal gehouden zijn, zijn werk aan te vangen, dadelijk na bekomen kennis van den ingénieur-en-chef. De betaling zal geschieden bij mandaten op den payeur van het departement.

Niemand zal tot de besteding worden toegelaten, ten zij hij blijken toone van zijne bekwaamheid, en tevens voldoende borgstelling van onbezwaarde vastigheden, in dit of de naburige departementen gelegen, producere.

De kosten van bekendmaking, zegel en registratie, extract van bestek en proces-verbaal van opneming zijn voor rekening van den aannemer.

Het overige der conditien vindt men bepaald in de bestekken, welke ter bovengenoemde plaatse ter lezing liggen.

Gedaan, in het hôtel der prefektûre te Leenwarden,
den 30 Augustus 1873.

De prefekt van Vriesland.

J. G. VERSTOLK.

Ter diligentie van den directeur van de registratie
in der domeinen in het departement van den Boven-
Rijn:

Zal men, vrijdag den roden september 1813, des
morggens ten 9 uren, in eene der zalen van het hôtel
van prefektuur te Arras, ten overstaan van den
heer prefekt, of van zijnen gemagtigden, overgaan tot
de definitieve toewijzing van onderscheiden nationale
domein-goederen, aan de amortisatie-kas afgestaan.

Men zal onderrigt kunnen bekomen van den staat der goederen en der voorwaarden van toewijzing bij de bureaux van den directeur van de registratie en der domeinen van het departement Vriesland, te Leeuwarden, den 30 augustus 1813.

Leeuwarden, den 30 augustus 1813

CANOUON

M A R I N E.

De commissaris tot de maritime inschrijving, chef van den dienst in Vriesland, verwittigt alle schippers van dat departement, welke vaartuigen en schuitens, de kustvaart of de visscherij drijvende, voeren, dat, overeenkomstig art. 1 van het decreet van den 25 oktober 1800, zij niet onderhevig zijn aan het regt van patent; dienvolgens zullen diegenen, welke dit regt, waarmede zij niet moesten zijn belast, zouden hebben betaald, de aan verschuldigde teruggave er van kunnen vorderen.

Verwittigt daarenboven de hierna genoemden, dat zij zich bij zijn bureau kunnen vervoegen, om aldaar mandaten van beraling te ontvangen, wegens hetgeen hun op afteekening van soldij der verschillende schepen van het eskader van Texel is verschuldigd, te weten:

GELDT (LIEUWE).....	de Hallum.....	Chargeur, (Geschut-lader).
HENDRIKS (WILLEM).....	— Harlingue.....	Matelot, 1ere classe (Matroos van de 1ste klasse).
EVERTS (JAN).....	— Dokkum.....	Idem. Idem.
JACOB (LEUTJE).....	— Dokkum.....	Idem. Idem.
SEVERYN (GERRIT).....	— Dokkum.....	Matelot, 3e classe (Matroos van de 3de klasse).
MOLENAAR (DOUWE ENGELS).	— Vlieland.....	Idem. Idem.
DIRKS (CORNELIS).....	— Harlingue.....	Idem. Idem.
KLOK (PIETER WYLAND).....	— Vlieland.....	Idem. Idem.
HENDRIKS (HENDRIK).....	— Lemmer.....	Idem. Idem.
HENDRIKS (BEREND).....	— Harlingue.....	Idem. Idem.
EBELES (JOHANNES).....		Idem. Idem.
HENDRIKS (HENDRIK).....		Idem. Idem.
RENTS (JAN JANSSEN).....	— Terschelling.....	Chef de piece (Stuk-kommandeur).
PAUL (PAULUS).....	— Bergum.....	Quartier-maitre (Kwartier-meester).
DYKSTRA (AGE).....	— Ylst.....	Matelot, 3e classe (Matroos van de 3de klasse).
CORPIETERS (JOHANNES).....	— Harlingue.....	Idem. Idem.
BOUMA (PIETER).....	— Sneek.....	Aspirant 1ere classe (Aspirant van de 1de klasse).
GERBENS (DOUWE).....	— Sneek.....	Matelot, 3e classe (Matroos van de 3de klasse).
JAKKELES (JOUKE).....	— Woodsend.....	Apprentif marin (Kweekeling).
SLOTENHEFFER (JACOB).....	— Leeuwardé.....	Idem. Idem.
FOPPEZEE (JEAN).....	— Leeuwardé.....	Mousse (Jongen).
SIETSSENS (PIETER).....	— Pæsens.....	Matelot, 1ere classe (Matroos van de 1ste klasse).
VAN DEN HOF (AART).....	— Dragten.....	App. marin (Kweekeling).
		Matelot, 3e classe (Matroos van de 3de klasse).

L. A. C. Q. U. E. T.

De keizerlijke procureur bij de burgerlijke rechtbank te
eerste instantie, zittinghoudende te Leeuwarden, betigt
het publiek, dat hij deliberatie van den raad, van den
1sten dierz. loopende maand augustus, de bovengemelde

deuts-Blatte-Folkes Tromp, Tjalling Fontein, avocats, et Boniface van der Haer, avoué, demeurans à Leeuwarden, pour former un conseil-officieux chargé de consulter et de défendre gratuitement, sur la demande des fondés-de-pouvoir, les affaires des défenseurs de la patrie, et des autres citoyens absens pour le service des armées de terre et de mer.

Leeuwarden, le 28 août 1813.

Le procureur impérial,
F. J. T I B E R G H I E N.

PARIS, le 15 Août.

Suivant une topographie de Paris, on compte dans cette capitale 1065 rues, 10 ruelles, 116 passages, 34 quais, 18 boulevards, 83 places, 29 carefours, 132 cul-de-sacs, 36 cours, 3 enclos, 45 chemins de ronde, 19 portes, 16 ponts, 9 halles, 26 marchés, 84 fontaines, 9 prisons, 13 casernes, 14 palais publics, 12 cures, 26 succursales, 102 autres édifices religieux, 11 monumens, 8 théâtres, 12 promenades, 40 établissemens d'instruction publique, 7 bibliothèques, 15 musées, 15 hôpitaux, 8 hospices, 7 palais impériaux, 12 hôtels de ministres, 9 hôtels d'administration, 5 hôtels du gouvernement de Paris, 12 hôtels de mairies, et 360 hôtels particuliers, etc. (*Journal de Paris.*)

E X T E R I E U R.

W E S T P H A L I E.

BRUNSWICK, le 12 Août.

Le royaume de Westphalie jouit maintenant d'une tranquillité parfaite. L'agitation des esprits qui s'était manifestée dans quelques contrées à l'approche des ennemis, et qui avait été payée de l'or des Anglais, s'est entièrement calmée. On rend grâce à un gouvernement tutélaire qui a su sauver l'état et garantir de toute atteinte les personnes et les propriétés. Aussi la confiance des sujets dans leur Souverain et dans l'auguste protecteur de la confédération, est pleine et entière.

Plusieurs lettres du Nord confirment le traité d'alliance entre la France et le Danemarck. On assure aussi que S. M. l'Empereur des Français a adressé une lettre très-amicale au Roi de Danemarck. L'Empereur Napoléon offre, dit-on, au Roi tous les secours en troupes, en artillerie et en munitions dont il pourrait avoir besoin pour défendre les forteresses du Holstein et du Sleswig. L'Empereur consent à ce que le corps auxiliaire danois ne soit employé que dans le voisinage du Holstein et sur les frontières de l'Allemagne-Septentrionale, afin d'être toujours à portée de défendre avant tout la patrie, si les circonstances l'exigent.

Ce corps auxiliaire, qui est toujours sur l'Elbe-Inférieure, doit recevoir de puissans renforts. Un corps de cavalerie danoise, qui était dans l'île de Seelande, a passé sur le continent, et on l'attend dans le Holstein; il doit joindre l'armée du prince d'Eckmühl. On remarque dans ce corps le beau régiment des dragons de Pionie.

Le prince Frédéric de Hesse, commandant en chef le corps auxiliaire danois, est à Wandsbeck; le comte de Schulembourg, commandant en second, est à Ahrensbourg. Le général Lassen commande sous ces deux

regtbank de heeren Tietze-Folkes Tromp en Tjalling Fontein, advokaten, en Bonifacius van der Haer, avoué, wonende te Leeuwarden, heeft benoemd, om een conseil-officieux uit te maken, belast met het, op verdediging van zaakgelastten gratis, consulteren, en verdedigen der zaken van de verdedigers des vaderlands, en der andere voor den dienst der land- en zeemagt afwezende burgers.

Leeuwarden, den 28 augustus 1813.

De keizerlijke procureur,
F. J. T I B E R G H I E N.

PARYS, den 26 Augustus.

Volgens eene plaatsbeschrijving van Parys, telt men in die hoofdstad 1065 straten, 10 stegen, 116 doorgangen, 34 kaden, 18 buitencingels, 83 pleinen, 29 kruisstraten, 132 blindlopende straten, 36 open plaatsen of hoven, 3 ingesloten plaatsen, 45 walgangen, 19 poorten, 16 bruggen, 9 hallen, 26 markten, 84 fonteynen, 9 gevangenissen, 13 kazernen, 14 openbare paleizen, 12 kerspelen, 26 hulp-kerken, 102 andere godsdienstige gebouwen, 11 gedenkstukken, 8 schouwburgen, 12 wandelingen, 40 gestichten tot openbaar onderwijs, 7 bibliotheken, 15 museums, 15 hospitalen, 8 gasthuizen, 7 keizerlijke paleizen, 12 hotels van ministers, 9 hotels van administratie, 5 hotels der regering van Parys, 12 hotels van de mairien, 460 particuliere hotels, enz. (*Journal de Paris.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

W E S T F A L E N.

BRUNSWIJK, den 12 Augustus.

Het koninkrijk Westfalen geniet thans eene volkomen rust. De verhitting der gemoederen, die zich in eenige landstrecken bij de aannadering des vijands geopenbaard had, en die door het goud der Engelschen betaald was geworden, is geheel bedaard. Men weet het een beschermend gouvernement dank, het welk den staat heeft weten te redden en personen en eigendommen voor allen gevaar heeft weten te behoeden. Aldus is het vertrouwen der onderdanen op hunnen soeverein en op den doorluchtigen beschermer van de confederatie volledig en geheel.

Verscheiden brieven van het Noorden bevestigen het alliantie-traktaat tusschen Frankrijk en Denemarken. Men verzekert insgelijks, dat Z. M. de Keizer der Franschen den Koning van Denemarken een zeer vriendelijken brief toegezonden heeft. De Keizer Napoléon biedt, zegt men, den Koning alle hulp aan in troepen, in artillerie en krijgsgereedschap, welke hij noodig mocht hebben, om de vestingen Holstein en Sleeswijk te verdedigen. De Keizer stemt er in toe, dat het deensche hulp korps niet dan in de nabuurschap van Holstein en op de grenzen van Noordelijk-Duitschland gevestigd zou worden, ten einde steeds bij de hand te zijn, om voor alle dingen, indien de omstandigheden zulks vereischen, het vaderland te verdedigen.

Dit auxiliair korps, dat bij voortduring aan de Neder-Elbe staat, moet groote versterkingen ontvangen. Een korps deensche kavalerie, dat zich in het eiland Seeland bevond, is op het vaste land aangekomen, en men verwacht hetzelfde in het Holsteinsche; hetzelfde moet zich bij het korps van den prins van Eckmühl voegen. Men merkt het schoon regiment dragonders van Fuhnen daarbij op.

Prins Frederik van Hessen, commandant en chef van het deensche hulp-korps, staat te Wandsbeck; de graaf von Schulemburg, tweede kommandant, bevindt zich te Ahrensbourg. De generaal Lassen kommandeert onder die beide chefs.

On assure que les cours de Londres et de Stockholm ont renouvelé leurs démarches près la cour de Copenhague pour l'engager à rompre avec la France, et à faire cause commune avec les puissances du Nord. Elles offraient dans ce cas de renoncer à leur projet de conquête de la Norwège; mais le Roi de Danemarck s'est aperçu du piège et de la mauvaise foi. Leur but était de semer de la défiance entre les gouvernemens danois et français; aussi leurs propositions ont été rejetées avec indignation.

On a reçu à Copenhague des nouvelles assez récentes de Christiania. Les Norwégiens témoignent le plus grand dévouement pour leur Roi, et les Suédois ne sont pas dans le cas de rien entreprendre contre eux. Les Suédois ont envoyé une partie de leurs forces sur le continent; ce qui leur reste ne suffit guère qu'à maintenir la tranquillité du royaume.

Suivant des nouvelles bien sûres de Berlin, la très-grande partie des habitans ne soupire qu'après la paix. Si les hostilités recommencent, cette ville est exposée à une invasion, et les rodomontades de quelques généraux ne la sauveront pas davantage qu'elles ne l'ont déjà fait. Voilà ce que se disent tous les gens sensés qui ne peuvent se dissimuler le danger.

(Gazette de France.)

GRAND-DUCHÉ DE DARMSTADT.

DARMSTADT, le 16 Août.

En conséquence d'un traité conclu le 7 avril de cette année avec le grand-duché de Francfort, concernant le pays de Hanau, S. A. R. a mis au nombre des dettes de l'état du grand-duché, les premiers capitaux de l'emprunt forcé, levés dans la principauté de Hanau en 1807, en tant qu'ils ont été fournis par les sujets et les corporations qui sont domiciliés dans les bailliages réunis au grand-duché de Hesse. Les propriétaires de ces obligations doivent en présenter l'original à la commission d'amortissement établie à Giesen pour les parties de la principauté de Hanau. (Moniteur.)

B A V I È R E.

DES FRONTIÈRES DE LA BAVIÈRE, le 15 Août.

On assure que l'ordre, en vertu duquel les troupes du camp de Nymphenbourg se sont mises en marche, est arrivé inopinément, et que la veille, encore, personne ne s'y attendait. On dit que le quartier-général du comte de Wrede, parti hier de Schwabingen, près Nymphenbourg, sera transféré provisoirement à Braunau.

Le cours des postes est encore en activité entre l'Autriche et la Bavière, mais il paraît avoir cessé entre la Franconie et la Bohême.

Plusieurs ordres du jour bavaarois sont relatifs aux offres faites par les légions mobiles de plusieurs cercles, qui offrent de servir dans l'armée. Le régiment des cheval-légers nationaux a manifesté le même vœu, qui a été agréé par le Roi.

(Journal de Paris.)

S T E R F - B E R I G T E N.

Heden stierf aan de gevolgen eener beroerte, in den ouderdom van 50 jaren, mijn hartelijk geliefde echtgenoot, de heer DIRK ANTONY REITZ, met wien ik 25 jaren in den allergelukkigsten echt mogt doorbrengen. Ik berreur reeds met mijne twee dochters en behuwd-zoon, dit smettelijk verlies, terwijl de tijding

Men verzekert dat de hoven van Londen en van Stockholm hunne demarches bij het hof van Kopenhagen vernieuwd hebben, ten einde hetzelfde te nopen, met Frankrijk te breken en met de noordsche mogendheden een gemeene zaak te maken; zij boden aan, in dat geval, hunne ontwerpen tot de verovering van Noorwegen te laten varen; maar de Koning van Denemarken heeft de strik en hunne kwade trouw bemerkt. Hun doel was, mistrouwen tusschen de deensche en fransche gouvernemen ten te zaaijen; ook zijn hunne voorstellen met verontwaardiging verworpen geworden.

Men heeft te Kopenhagen vrij jonge tijdingen van Christiania ontvangen. De Noorwegers betoonen de grootste vernuchtheid aan hunnen Koning, en de Zweden zijn niet in de mogelijkheid, iets tegen hen te ondernemen. De Zweden hebben een gedeelte van hunne magt naar het vaste land gezonden; hetgeen hun overig blijft is nauwelijks toereikende, om de rust in het Koninkrijk te bewaren.

Volgens zeer zekere tijdingen van Berlijn zucht het grootste gedeelte der inwoners slechts naar den vrede. Wanneer de vijandelijkheden weder beginnen, is die stad aan eenen inval blootgesteld, en de snorkerijen van eenige generaals zullen dezelve niet meer bewaren, dan zij zulks reeds gedaan hebben. Dit is hetgeen alle verstandige lieden, die het gevaar niet kunnen ontveinen, zeggen.

(Gazette de France.)

GROOT-HERTOGDOM DARMSTADT.

DARMSTADT, den 16 Augustus.

Overeenkomstig een op den 7den april van dit jaar gesloten traktaat met het groot-hertogdom Frankfort, betrekkelijk het land van Hanau, heeft Z. K. H. onder het getal der staatsschulden aangenomen, de eerste kapitalen van de geforceerde heffing, welke in den jare 1807 in het prinsdom Hanau is geheven geworden, en voor zoo verre dezelve door de onderdanen en corporaties, die in de met het hertogdom Hessen vereenigde baaijwenschappen woonachtig zijn, gefourneerd zijn geworden. De eigenaars dezer obligaties moeten het origineel aan de commissie van amortisatie, welke voor de gedeelten van het prinsdom Hanau te Giesen gevestigd is, inleveren.

(Moniteur.)

B E I J E R E N.

GRENZEN VAN BEIJEREN, den 15 Augustus.

Men verzekert, dat het bevel, uit kracht waarvan de troepen van het kamp van Nymphenburg zijn op weg gegaan, onverwachts is aangekomen, en dat daags te voren niemand dit verwachtte. Men zegt, dat het hoofdkwartier van den graaf von Wrede, gister, van Schwabingen, nabij Nymphenburg, vertrokken, provisioneel naar Braunau zal worden overgelegd.

De loop der posten tusschen Oostenrijk en Beieren is nog werkzaam, doch schijnt tusschen Frankenland en Bohemen te hebben opgehouden.

Vele beijersche dragonders zijn betrekkelijk tot de door de mobiele legioenen van verscheiden kreitsen gedane aanbiedingen tot dienatverrigting bij het leger. Het regiment der nationale cheval-légers heeft dezelve wenschgeuit, welke door den Koning is goedgekeurd.

(Journal de Paris.)

hiervan gewis ook mijnen afwezenden zoon de geveeligste wonde zal toebrengen.

UTRECHT, den

A. E. VAN PESCH,

25 augustus 1813.

wed. D. A. REITZ.

De AFFAIRE wordt gecontinueerd.